

Sygn. akt. I ACa 316/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Dariusz Mazurek
Sędziowie:	SA Anna Gawelko (spraw.) SO del. Edyta Pietraszewska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Cecylia Solecka

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **K. M.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Gospodarczego w Rzeszowie

z dnia 31 marca 2014 r., sygn. akt VI GC 163/13

I. **z m i e n i a** zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

1. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda K. M. kwotę 69.258,88 zł (sześćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt osiem 88/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 24 września 2013 r.,

2. **o d d a l a** powództwo w pozostałym zakresie,

3. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.203 zł (siedem tysięcy dwieście trzy) tytułem zwrotu części kosztów procesu,

II. **o d d a l a** apelację w pozostałej części,

III. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.132 zł (pięć tysięcy sto trzydzieści dwa) tytułem zwrotu części kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie (sygn. akt VI GC 163/13) oddalił powództwo K. M. przeciwko pozwanemu (...) S.A. w W..

Powyższy wyrok Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 17.03.2010 r. na skutek wniosku złożonego w dniu 15 marca 2010 r. – K. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Firma Produkcyjno Handlowo – Usługowa Piekarnia zawarł z pozwanym (...) S.A. umowę ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów – budynku i budowli zlokalizowanych w J. na okres od 18.03.2010 r. do 17.03.2011 r. na sumę 4.900.000 zł. Integralną część umowy stanowiły ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia (...). W dniu 16 – 20.05.2010 r. gmina J., na terenie której znajdowały się przedmiotowe nieruchomości została dotknięta gwałtownymi opadami atmosferycznymi. W wyniku tych opadów podniosły się stany wód i doszło do zalania działki (...) wraz ze znajdującym się tam parkingiem.

W dniu 11.09.2010 r. został zawarty akt notarialny Rep. A nr (...), w którym to akcie K. M. oświadczył, że jest właścicielem nieruchomości położonych w miejscowości J. składających się m. in. z działek nr (...), ruchomości, praw stanowiących ogół składników materialnych i niematerialnych wchodzących w skład prowadzonej działalności gospodarczej stanowiących zorganizowane przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ kc. Jako współnik spółki z o.o. (...) w R. K. M. objął wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zakładowym tej spółki i udziały te pokrył aportem w postaci w/w nieruchomości jako składnika zorganizowanego przedsiębiorstwa, przenosząc ich własność na spółkę.

W dniu 11.09.2012 r. spółka (...) S.A. zwróciła się do K. M. (w powołaniu umowy najmu) – o wykonanie prac remontowych powierzchni parkingu zalanego wodą w 2010 r. przy obiekcie handlowym (Biedronka).

Na zlecenie (...) Piekarnia Spółki z o.o. – A. P. wykonał czynności zmierzające do tymczasowego zabezpieczenia koski brukowej na parkingu.

Pozwany ubezpieczyciel, któremu (...) zgłosiła szkodę 11.09.2012 r. ostatecznie odmówił wypłaty odszkodowania pismem z dnia 15.11.2012 r., choć sporządzony został przez ubezpieczyciela kosztorys szkody na kwotę 85.302,08 zł netto. Jako przyczynę odmowy (...) wskazał, że przedmiotowy plac nie został zgłoszony do ubezpieczyciela, posiadał wady wykonawcze, nie otrzymano terminu zgłoszenia szkody.

Z pozwem przeciwko ubezpieczycielowi pierwotnie wystąpiła (...) Piekarnia Sp. z o.o. W związku z zarzutem pozwanego co do braku legitymacji czynnej (stroną umowy ubezpieczenia był K. M.) ostatecznie K. M. – w trybie art. 196 § 1 kpc wstąpił do toczącego się postępowania w charakterze strony powodowej. Na rozprawie w dniu 16.10.2013 r. strony wyraziły zgodę na wstąpienie K. M. w miejsce dotychczas występującej po stronie powodowej (...) Piekarnia Sp. z o.o.

Na podstawie dowodu z opinii biegłego D. L. Sąd ustalił, że uszkodzenie parkingu polegało na ubytku frakcji drobnych kruszywa z warstwy podbudowy oraz zanieczyszczeniu wszystkich warstw podbudowy. Zostało to wywołane przez powódź, do której doszło w dniach 17 – 19.05.2010 r. Wartość kosztu robót budowlanych niezbędnych do wykonania w celu odtworzenia podsypki piaskowej pod kostkę betonową oraz jej „zaszlamowania” tj. wykonania warstwy klinującej szczeliny kostkami to kwota 56.769,57 zł netto, a brutto 69.258,88 zł.

W świetle dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że pomimo ustalenia związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem

- zalaniem parkingu, a szkodą – uszkodzeniem parkingu – brak było podstaw do zasądzenia kwoty objętej żądaniem pozwu z tytułu odszkodowania – wobec braku legitymacji czynnej powoda.

Na rozprawie w dniu 17.02.2014 r. pozwany podniósł po raz drugi zarzut w przedmiocie braku legitymacji czynnej powoda. Powołał się na treść polisy ubezpieczeniowej z dnia 17.03.2010 r. załączonej do pozwu tj. na zapis na stronie 2

polisy seria nr (...): „Ubezpieczenie niniejsze do wysokości 0 zł cedując na rzecz Banku (...) S.A. w wysokości 3.920.000 zł”.

Powód ustosunkowując się do tego zarzutu pismem procesowym z dnia 19.02.2014 r. (k. 322) wskazał, że polisa w/w nie potwierdza, iż powód dokonał cesji praw z polisy ubezpieczenia na rzecz Banku (...) S.A. Powód przedłożył do akt sprawy oświadczenie Banku z dnia 19.02.2014 r., że umowa przelewu praw z polisy ubezpieczeniowej z dnia 17.03.2010 r. nr (...) wygasła w dniu 17.03.2011 r. (k. 325).

Treść polisy ubezpieczeniowej w/w, w zestawieniu z oświadczeniem Banku z 19.02.2014 r. – w ocenie Sądu Okręgowego – tworzy spójną i logiczną całość i świadczy o scedowaniu przez powoda wierzytelności z polisy na rzecz Banku.

Ponieważ powód nie przedłożył umowy przelewu wierzytelności – Sąd zobligowany był przyjąć, że jej zapisy odpowiadają standardowym wymogom i warunkom dla takiej umowy, przewidzianych treścią kodeksu cywilnego.

Zestawiając chronologię zdarzeń faktycznych – Sąd uznał, że zdarzenie wywołujące szkodę miało miejsce w dacie obowiązywania umowy ubezpieczenia, po dokonanych przelewach wierzytelności na rzecz banku, przed wniesieniem przedsiębiorstwa aportem do spółki z o.o. (...).

Sąd uznał, że w dacie, kiedy nastąpiła szkoda (zalanie parkingu) skutkująca odpowiedzialnością pozwanego nastąpił też skutek przelewu wierzytelności na rzecz Banku, bowiem skutek umowy przelewu wierzytelności przyszłej następuje z chwilą wystąpienia zdarzenia objętego ryzykiem ubezpieczeniowym. Skutek rozporządzający umowy przelewu spowodował, że w tej samej dacie wierzytelność została nabyta przez Bank. Bank stał się tym samym wierzycielem wierzytelności z tytułu rozpatrywanej umowy ubezpieczenia.

W ocenie Sądu, zakończenie okresu umowy – 17.03.2011 r. nie dawało podstaw do przyjęcia, iż wierzytelność z tytułu rozpatrywanego wypadku ubezpieczeniowego „wróciła” do K. M..

Sąd Okręgowy oddalił powództwo wobec braku legitymacji czynnej powoda.

Powyższy wyrok powód zaskarżył apelacją. Skarżący zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, iż powód nie posiada legitymacji procesowej czynnej w niniejszym procesie,
2. naruszenie przepisów postępowania w zakresie przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału – art. 233 kpc,
3. naruszenie art. 6 kc poprzez uznanie, że to powód był zobowiązany do przedstawienia umowy cesji wierzytelności, gdy wbrew twierdzeniom powoda umowa taka nie istniała, a pozwany podnosił fakt jej zawarcia.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku i zasądzenie na rzecz powoda kwoty 85.362,08 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Co do zasady – ustalenia faktyczne sprawy przedstawione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku należy uznać za prawidłowe.

Uzasadnione wątpliwości budzą jednak ustalenia Sądu dotyczące skutecznego zawarcia przez powoda umowy cesji wierzytelności praw z umowy ubezpieczenia zawartej przez przedsiębiorcę K. M. w dniu 17 marca 2010 r. z Bankiem (...) S.A. Ustalenia te – w ocenie Sądu I instancji – dały podstawę do uwzględnienia zarzutu zgłoszonego przez

pozwanego na rozprawie w dniu 17 lutego 2014 r. – w przedmiocie braku legitymacji czynnej powoda K. M. w niniejszej sprawie, a w efekcie – do oddalenia powództwa.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do kwestii zgłoszonego przez pozwanego zarzutu braku legitymacji czynnej powoda.

Po raz pierwszy pozwany zgłosił zarzut braku legitymacji czynnej powoda w odpowiedzi na pozew, w związku z czym po stronie powodowej doszło do przekształcenia podmiotowego w trybie art. 196 kpc. Zarzut ten był trafny, bo istotnie stroną umowy ubezpieczenia nieruchomości, na której doszło do szkody powodziowej – w dacie jej zawarcia był przedsiębiorca K. M..

Po raz drugi zarzut braku legitymacji czynnej pozwany zgłosił na rozprawie w dniu 17 lutego 2014 r. – pod koniec postępowania w sprawie, po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego. Zarzut ten został szczegółowo przedstawiony w pisemnym załączniku do protokołu z tego dnia (k. 316 – 317). Podnosząc ten zarzut pozwany powołał się na polisę ubezpieczeniową załączoną do pozwu – podkreślając zapisek zawarty w treści tej polisy w przedmiocie cesji, wyżej cytowany w uzasadnieniu wyroku.

Treść polisy (w tym zaakcentowany zapis) była znana stronom i Sądowi od początku procesu. Przeoczył Sąd Okręgowy treść art. 217 § 2 kpc (w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 maja 2012 r.). Nie wskazał i nie uzasadnił Sąd, z jakich przyczyn przyjął spóźnione twierdzenia pozwanego w przedmiocie braku legitymacji czynnej powoda. Na poparcie swego zarzutu pozwany powołał się wyłącznie na treść załączającej w aktach od początku procesu polisy ubezpieczeniowej. Wbrew treści art. 6 kc i 232 kpc pozwany nie wykazał inicjatywy dowodowej na uzasadnienie zarzutu, chociażby poprzez żądanie zwrócenia się przez Sąd do Banku (...) S.A. o przedstawienie treści umowy cesji, czy też zobowiązanie powoda do przedłożenia umowy cesji. Sąd natomiast – po złożeniu przez pozwanego zarzutu braku legitymacji czynnej – zobowiązał stronę powodową jedynie do ustosunkowania się do tego zarzutu w terminie 4 dni pod rygorem przyznania twierdzeń strony pozwanej (k. 314). Powód zadośćuczynił temu obowiązkowi nałożonemu przez Sąd i złożył pismo procesowe z dnia 19.02.2014 r. (k. 322) negując w nim zasadność zarzutu braku legitymacji cywilnej.

Należy podkreślić, że Sąd I instancji nie wezwał powoda do przedłożenia umowy cesji, jak i też nie zwrócił się do Banku (...) S.A. o przedłożenie takiej umowy.

Mimo, iż powód nie został zobowiązany przez Sąd do przedłożenia umowy cesji (a jedynie do ustosunkowania się do zarzutu), Sąd I instancji zastosował przepis art. 233 § 2 kpc – wyciągał z faktu nie przedłożenia przez powoda umowy cesji negatywne dla powoda skutki procesowe. Jak zaznaczył Sąd w uzasadnieniu swego wyroku „ponieważ powód nie przedłożył przedmiotowej umowy przelewu wierzytelności Sąd zobligowany był przyjąć, że zapisy jej odpowiadają standardowym wymogom i warunkom dla takiej umowy, przewidzianym treścią kodeksu cywilnego”.

Apelacji powoda nie można odmówić słuszności. Sąd Okręgowy poprzez naruszenie przepisów proceduralnych dopuścił się naruszenia prawa materialnego przyjmując brak legitymacji czynnej powoda K. M..

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia braku legitymacji czynnej po stronie powoda. Rozważania Sądu I instancji czynione w oparciu o cytowany wyżej zapis w treści polisy ubezpieczeniowej w przedmiocie cesji – nie mają uzasadnienia w dowodach oferowanych przez strony procesu.

Uwzględniając zarzut pozwanego co do braku legitymacji czynnej powoda, z naruszeniem art. 6 kc – Sąd w sposób nieuzasadniony oddalił powództwo K. M. przeciwko ubezpieczycielowi. Należy podkreślić, że powód K. M. jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą zawarł umowę ubezpieczenia obejmującą m. in. nieruchomości, gdzie doszło do szkody powodziowej w maju 2010 r. Okoliczność, że skutki zalania parkingu ujawniły się w październiku 2012 r. nie stanowi przeszkody do dochodzenia przez tego powoda roszczenia odszkodowawczego od ubezpieczyciela. Przeniesienie własności tych nieruchomości w ramach aportu do spółki z o.o. (...) nastąpiło we wrześniu 2010 r., a więc przed zajściem wypadku ubezpieczeniowego. Nie ma więc przeszkód, by z żądaniem zapłaty

odszkodowania wystąpił powód K. M. jako strona umowy ubezpieczeniowej, w czasie obowiązywania której miało miejsce zdarzenie skutkujące odpowiedzialnością ubezpieczyciela.

Sąd Okręgowy ustalił istnienie pozostałych przesłanek żądania zapłaty odszkodowania, co zresztą w sposób wyraźny zaznaczył w uzasadnieniu wyroku, stwierdzając istnienie związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem zalania parkingu, a szkodą – uszkodzeniem parkingu. Wysokość szkody została wykazana opinią biegłego opracowaną w sprawie na zlecenie Sądu.

Reasumując powyższe Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 69.258,88 zł na podstawie art. 805 § 2 kc.

W sprawie nie wykazano, by K. M., po uzyskaniu statusu wspólnika spółki z o.o. (...) i przeniesieniu aportem do tej spółki swego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ kc, w ramach którego uprzednio prowadził działalność gospodarczą – prowadził nadal działalność gospodarczą jako osoba fizyczna i był podatnikiem VAT. Stąd też należało zasądzić odszkodowanie w kwocie brutto (vide – per analogiam uchwała SN z 16.10.1998 r., III CZP 42/99, lex nr 33923).

Dalej idące powództwo oddalono jako nie wykazane.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc, zasądzając odsetki od następnego dnia po doręczeniu pozwanemu pisma zawierającego oświadczenie powoda K. M. do wstąpienia do toczącego się postępowania w trybie art. 196 § 1 kpc.

O kosztach procesu przed Sądem I instancji i w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 kpc, rozdzielając stosunkowo koszty pomiędzy stronami, stosownie do wyniku procesu. Powód wygrał spór w 81 %, a więc obciąża go 19 % wszystkich kosztów procesu w obu instancjach.